

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**Факультет Музичного мистецтва
Кафедра естрадного та народного співу**

**Силабус
навчальної дисципліни
«ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ»**

Галузь знань — 02 Культура і мистецтво

Спеціальність — 025 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – Естрадний спів

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків – 2022

Силабус склала
кандидат мистецтвознавства, старший викладач ХДАК
Світлана МАНЬКО

Силабус затверджено на засіданні кафедри естрадного та народного співу ХДАК,
Протокол № 1 від «22» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри естрадного та народного співу

Людмила КУДРИЧ

Силабус затверджено на засіданні ради факультету «Музичне мистецтво»,
Протокол № 1 від «23» серпня 2022 р.

Голова ради факультету

Тетяна БОЛЬШАКОВА

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

1	Назва дисципліни	Професійно-педагогічні технології в музичній освіті
2	Викладач	Манько Світлана Борисівна Теслер Тамара Миколаївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	lanarich@ukr.net tamaravoice33@gmail.com
4	Логіка вивчення курсу (пререквізити та постреквізити)	<p>Дисципліна «Професійно-педагогічні технології в музичній освіті» функціонує та розвивається на основі інтегративних зв'язків з системою гуманітарних наук (філософія, естетика, загальна історія, історія культури, культурологія, мистецтвознавство, літературознавство, філологія, історіографія, психологія творчості та сприйняття, основи наукових досліджень). Зокрема, розгляд історико-музикознавчих проблем неможливий поза відповідного історико-культурного контексту, використання знань історії філософії, загальної історії, естетики, історії культури, мистецтвознавства. Однак особливо тісними є взаємозв'язки методології історичного музикознавства з комплексом музикознавчих дисциплін та системою наукових напрямів – історією музики (вивчення музичної культури в її історичному розвитку), теорією музики (дослідження результатів музичної творчості – музичних творів, їхнього змісту, жанрово-стильові особливості, музичну мову, засоби виразності), філософією музики (розвиток концепцій розвитку музичного мистецтва у сфері філософської думки), музичною естетикою (наука про прекрасне в музичному мистецтві), виконавським музикознавством, порівняльним музикознавством (порівняльне вивчення музичних культур різних країн світу), музичною історіографією (наука про вивчення письмової історії музики), музичним джерелознавством (відгалуження історії музики, що вивчає інформаційні джерела музичної науки), музичною палеографією (музично-історична наука про розвиток форм нотного письма), музичною текстологією (вивчення історії текстів музичних творів), музичною семіотикою (вивчає зв'язки між «звучком» і «змістом»), історією мистецтвознавства (сукупності наук, предметом вивчення яких є конкретно-історичні форми художньо-мистецької діяльності, твори мистецтва, закономірності розвитку художнього мислення), історією музикознавства, музичною бібліографією (допоміжна наука про літературу про музику, нотні видання, рукописи).</p>

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Професійно-педагогічні технології в музичній освіті» покликана допомогти здобувачам вищої освіти розвинути рівень знань та умінь, необхідних для майбутньої викладацької діяльності, оволодіти методами ефективної організації освітньо-виховного процесу у закладі вищої освіти. У процесі вивчення дисципліни здобувачі мають усвідомити педагогічні та психологічні аспекти викладання та виховання у закладах вищої освіти. Окрім цього навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у здобувачів здібностей до самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки у різних ситуаціях з учнем, а також уміння і готовності формувати творчу вокальну студію і працювати в ній як керівник.

Дисципліна ознайомлює з основними положеннями методики викладання, навчає правильному підходу до виховання професійного голосу артиста-вокаліста та формування співака в цілому, виховання фахівця високого рівня, відповідно кваліфікації «магістра».

Знання та досвід, здобуті у ході вивчення дисципліни «Професійно-педагогічні технології в музичній освіті», мають не тільки теоретичне, але і практичне значення у підготовці до педагогічної діяльності. Оволодівши знаннями з курсу, здобувачі набувають відповідного комплексу знань і умінь, за допомогою яких мають самостійно вибудовувати власну методику викладання учням вокальних шкіл.

3. МЕТА КУРСУ

Мета курсу полягає у наданні здобувачам знань та умінь, необхідних для майбутньої викладацької діяльності, ознайомлення з основними положеннями дисципліни, навчання правильного підходу до виховання професійного голосу артиста-вокаліста та формування співака в цілому, виховання фахівця високого рівня, відповідно кваліфікації «магістр».

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння музично-професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.</p> <p>ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6 Навички міжособистісної взаємодії у творчому колективі.</p> <p>ЗК 7 Здатність бути критичним і самокритичним на основі</p>
--------------------------------	---

	<p>самоаналізу та самоорганізації</p> <p>ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 13 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати власні творчі й педагогічні рішення та спроможність планувати і здійснювати на їх на практиці.</p> <p>ЗК 18 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його іншим у процесі викладання.</p>
<p>Фахові компетентності</p>	<p>СК 2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у вокально-виконавській діяльності, аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням вокально-виконавською технікою, прийомами та методиками естрадного співу.</p> <p>СК 3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва, особливості історико-культурного і художнього контексту його розвитку.</p> <p>СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК 7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом, використовувати професійну термінологію державною мовою, знання в професійній виконавській та педагогічній діяльності.</p> <p>СК 9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу в музичній, зокрема естрадно-вокальній виконавській і педагогічній діяльності.</p> <p>СК 10 Здатність застосовувати базові знання провідних музичнотеоретичних систем та концепцій, музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та естрадно-вокального репертуару.</p> <p>СК 11 Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК 17 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології виконавської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК 18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p> <p>СК 19 Здатність застосувати професійно-педагогічну методику роботи з естрадно-вокальним колективом (розспівування та відбору вокальних вправ, розучування</p>

	<p>пісні, роботи над розвитком співочого діапазону, вокальною технікою, іміджем співака, організацією репетицій, специфіки сценічного руху, акторської майстерності співака).</p> <p>СК 23 Здатність використовувати у творчій діяльності знання про закономірності історичного розвитку вокального мистецтва, естрадної музики у світовій та українській культурі.</p> <p>СК 25 Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології в процесі концертно-виконавської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК 26 Здатність сприймати новітні концепції в сфері музичного виконавства, свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.</p> <p>СК 27 Здатність креативно мислити відповідно до нових викликів, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні передового досвіду в музичному навчанні.</p>
--	---

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 3 Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>ПРН 4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>ПРН 5 Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.</p> <p>ПРН 8 Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>ПРН 10 Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.</p> <p>ПРН 11 Застосовувати теоретичні знання з теорії та історії вокального виконавства, стилів та напрямів естрадної музики у вокально-виконавській та педагогічній діяльності.</p> <p>ПРН 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН 13 Вміти здійснювати педагогічну діяльність.</p>
--------------------------------------	---

	<p>ПРН 14 Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу.</p> <p>ПРН 17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.</p> <p>ПРН 20 Володіти методами та навичками репетиційної роботи з вокально-естрадним ансамблем та підготовки сольних концертних виступів.</p> <p>ПРН 22 Володіти виконавськими техніками, прийомами та стильовою специфікою естрадного вокалу, знаннями естрадно-вокальних виконавських стилів та репертуару.</p>
--	--

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

1	Ознаки курсу	обов'язкова
2	Формат курсу	денна форма навчання, заочна форма навчання. магістри 2го курсу: 3й семестр
3	Обсяг курсу	3й семестр – 4 кредити Денна форма: лекційні 30 годин, семінарські 10 години, самостійна робота 80 годин. Всього за 3й семестр (д.ф.) – 120 годин. Заочна форма: лекційні 10 години, семінарські 4 години, самостійна робота 106 годин. Всього за 3й семестр (з.ф.) 120 годин.
4	Технічне і програмне забезпечення	Опорні конспекти лекцій, навчальні посібники, кейси, силабус, робоча програма курсу, збірка тестових і контрольних завдань для поточного оцінювання навчальних досягнень здобувача, засоби підсумкового контролю (комплект тестових завдань для підсумкового контролю)
5	Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота, складання класифікаційних таблиць, виконавчих планів, виконання вокально-педагогічних вправ на фортепіано, робота у фонотеці та в Інтернеті. Методи контролю: поточне тестування, оцінка за реферат, оцінки за відповіді на семінарських заняттях, підсумковий письмовий тест, усні відповіді на екзамені.
6	Поточний контроль	Поточне опитування, контрольні тестування
7	Підсумковий контроль	3й сем - екзамен
8	Політика курсу	Пропущені заняття, відпрацювання пропусків: кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному

оборони під час воєнного стану												
Тема 3: Українська національна вокальна школа.	6	1		2		6	6,5	0,5				6
Разом за розділом 1	18	4		2		12	24	2		2		20
Розділ 2. Сучасні відомі провідні школи естрадного й джазового вокалу.												
Тема 4: Американські естрадні та джазові школи.	17	2		5		10	13	1		2		10
Тема 5: Методики з естрадного вокалу іноземних педагогів.	5	1				4	4,5	0,5				4
Тема 6: Методики з естрадного вокалу українських педагогів.	8	2				6	8,5	0,5				8
Разом за розділом 2	30	5		5		20	26	2		2		22
Розділ 3. Основні питання практичної роботи з учнем.												
Тема 7: Завдання першого періоду занять з учнем;	11	3				8	10,5	0,5				10
Тема 8: Розвиток голосу учня у класі вокалу;	12	3		3		6	10,5	0,5				10
Тема 9: Робота над різноманітними видами вокалізації.	9	3				6	11	1				10

Разом за розділом 3	12	9		3		20	32	2				30
Розділ 4. Розвиток вокально-виконавської майстерності учня-вокаліста.												
Тема 10: Робота над особливостями техніки співу у мюзиклі та естрадно-джазового вокалу;	8	2				6	11	1				10
Тема 11: Робота по виправленню деяких недоліків тембру голосу;	8	2				6	11	1				10
Тема 12: Робота над художнім образом 3 учнем-вокалістом;	13	3				10	10,5	0,5				10
Тема 13: Про самостійну роботу учня-вокаліста;	6	2				4	2,5	0,5				2
Тема 14: Гігієна та режим учня-вокаліста;	2	1				1	1,5	0,5				1
Тема 15: Основні професійні якості вокального педагога.	3	2				1	1,5	0,5				1
Разом за розділом 4	40	12				28	38	4				34
Усього годин	120	30		10		80	120	10		4		106

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
-------	--------------	-----------------

1.	Поточний	перевірка семінарських завдань
2.	Періодичний	усне опитування – контроль рівня опанування навчальної програми дисципліни
3.	Самостійна робота	перевірка завдань самостійної роботи
4.	Підсумковий контроль	екзамен

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Розд.1-4 Теми 1-15	підсум. контр. 3й сем - екзамен	сума
60%	40%	100%

- Відвідування занять:

- T1- лекція 3 бала;
- T2- лекція 3 бала; семінар 2 бала;
- T3- лекція 3 бала; семінар 3 бала;
- T4- лекція 3 бала; семінар 6 балів;
- T5-лекція 3 бала;
- T6- лекція 3 бала;
- T7- лекція 3 бала;
- T8- лекція 3 бала; семінар 4 бала;
- T9- лекція 3 бала;
- T10- лекція 3 бала;
- T11- лекція 3 бала;
- T12- лекція 3 бала;
- T13- лекція 3 бала;
- T14- лекція 3 бала;
- T15- лекція 3 бала.

45 балів за лекції;

15 балів за семінари

- виконання індивідуального завдання до 10 балів
- усне опитування — по 10 балів;
- письмове тестування — по 5 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Нарахування балів, які отримують здобувачі

35-59 балів: Здобувач не може відповісти на запитання екзамену і не володіє необхідною теоретичною базою, плутається у власних відповідях і демонструє низький рівень знань з предмету. Не може зробити розбір запропонованого музичного твору. Не може зіграти вправи на розспівування.

60-73 балів: Здобувач демонструє досить низький рівень знань з предмету, виявляє дуже слабкі навички та знання, не чітко розуміє як працювати з учнем над формою твору. Йому складно зіграти вправи на розспівування.

74-89 балів: Здобувач демонструє знання і вміння згідно програми екзамену, але ці знання не повні. Здобувач може зіграти вправи на розспівування голосу, але не надто чітко може пояснити яка вправа для чого необхідна, може розібрати твір, але досить поверхово. Знання присутні, але не достатньо повні.

90-100 балів: Здобувач повно відповів на всі запитання підсумкового екзамену, зіграв вправи й пояснив їх призначення, зробив розбір твору. Володіє теоретичними знаннями і повністю відповідає вимогам плану.

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська національна вокальна школа	2 (д.ф.)
2	Американські естрадні та джазові школи	5 (д.ф.) 2 (з.ф.)
3	Західноєвропейські національні вокальні школи	2 (з.ф.)
4.	Розвиток голосу учня у класі вокалу	3 (д.ф.)

для денної форми навчання (10 год.); для заочної форми навчання (4 год.)

Семінарське заняття

Тема: «Західноєвропейські національні вокальні школи»

Питання для обговорення:

1. Італійська вокальна школа
2. Німецька вокальна школа
3. Вокальні методики викладачів західноєвропейської вокальної школи

Семінарське заняття

Тема: «Американські естрадні та джазові школи»

Питання для обговорення:

1. Основні вокально-педагогічні методи роботи з учнем над особливостями техніки співу у мюзиклі.
2. Основні вокально-педагогічні методи роботи з учнем над особливостями техніки естрадно-джазового вокалу.
3. Вокальна методика Сета Ріггса.
4. Вокальна методика Боба Столоффа.

Семінарське заняття

Тема: "Українська національна вокальна школа"

Питання для обговорення:

1. Джерела української національної школи співу.
2. Формування української національної вокальної школи у другій половині ХІХст.
3. Основні принципи та методи виховання співаків провідних вокальних педагогів українських музичних закладів кінця ХІХ-початку ХХст.
4. Основні положення сучасної методики виховання співаків в українських вищих музичних навчальних закладах.

Семінарське заняття

Тема: «Розвиток голосу учня у класі вокалу»

Питання для обговорення:

1. Основні завдання початкового періоду занять з учнем-вокалістом.
2. Визначення професійних даних учня-вокаліста.
3. Визначення типу голосу учня-вокаліста за рядом ознак.
4. Методика проведення уроку вокалу з учнем-початківцем.
5. Розвиток вокальної техніки, вокальні прийоми.

10. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Західноєвропейські національні вокальні школи	6 (д.ф.) 14 (з.ф.)
2	Українська національна вокальна школа	6 (д.ф.) 6 (з.ф.)
3	Американські естрадні та джазові школи	10 (д.ф.)

		10 (з.ф.)
4	Методики з естрадного вокалу іноземних педагогів	4 (д.ф.) 4 (з.ф.)
5	Методики з естрадного вокалу українських педагогів	6 (д.ф.) 8 (з.ф.)
6	Завдання першого періоду занять з учнем	8 (д.ф.) 10 (з.ф.)
7	Розвиток голосу учня у класі вокалу	6 (д.ф.) 10 (з.ф.)
8	Робота над різноманітними видами вокалізації	6 (д.ф.) 10 (з.ф.)
9	Робота над особливостями техніки співу у мюзиклі та естрадно-джазового вокалу	6 (д.ф.) 10 (з.ф.)
10	Робота по виправленню деяких недоліків тембру голосу	6 (д.ф.) 10 (з.ф.)
11	Робота над художнім образом з учнем-вокалістом	10 (д.ф.) 10 (з.ф.)
12	Про самостійну роботу учня-вокаліста	4 (д.ф.) 2 (з.ф.)
13	Гігієна та режим учня-вокаліста	1 (д.ф.) 1 (з.ф.)
14	Основні професійні якості вокального педагога	1 (д.ф.) 1 (з.ф.)
Разом		80(д.ф.) 106(з.ф.)

Індивідуальні завдання

Реферати на теми:

1. Естрадні та джазові вокальні школи США.
2. Естрадні та джазові вокальні школи світу.
3. Естрадні та джазові вокальні школи України.

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Зробити виконавчо-педагогічний аналіз вокального твору.
2. Устрій голосового апарату та основні властивості співацького голосу.
3. Маєстро Барра та його вокальна методика (продемонструвати вправи з цієї методики).
4. Види вокальної атаки звуку та їх застосування.
5. Регістри та їх згладження. Продемонструвати вправи для згладження регістрів.

6. Вокальні прийоми звуковідтворення, які застосовуються в екстремальних музичних напрямках рок-музики.
7. Розвиток техніки дихання через рухому активність, економне розподілення дихання. Продемонструвати вправи.
8. Підготовка учня до концертного виступу.
9. Робота над виконавською манерою, розвиток відчуття стилю.
10. Фонопедичний метод розвитку голосу.
11. Розвиток діапазону голосу. Перехідні ноти діапазону. Продемонструвати вправи на згладження регістрів.
12. Гігієна голосу (режим, форсування).
13. Спів у мовній позиції за методикою Сета Ріггса. Продемонструвати вправи з цієї методики.
14. Вокальне виховання дітей (методи роботи, вікові особливості дитячих голосів).
15. Роль резонаторів у вокалі. Продемонструвати вправи для пробудження голосових резонаторів.
16. Динаміка голосу та її розвиток.
17. Методика скет імпровізації Боба Столова.
18. Класифікація вокальних голосів за типами.
19. Діапазон для різних типів голосу. Продемонструвати вправи, що сприяють розвитку діапазону.
20. Сутність опори звуку (типи дихання, робота над співом на опорі).
21. Продемонструвати вправи на вирівнювання гласних звуків.
22. В чому полягає відмінність естрадного вокалу від академічного та народного?
23. Роль дикції у вокалі. Продемонструвати вправи для розвитку дикції.
24. Основні елементи голосової техніки в естрадно-джазовій музиці.
25. Продемонструвати вокальні вправи для розвитку техніки legato та staccato.
26. Побудова уроку естрадного вокалу. Робота над репертуаром. Створення художнього сценічного образу.
27. Робота над звуковими відтінками (філіровка звуку, вібрато). Продемонструвати з допомогою вправ.
28. Робота над створенням художнього сценічного образу.

29. Робота над постановкою голосу. Розвиток різних видів вокалізації. Продемонструвати вправи.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова література

1. Антонюк, Валентина. Вокальна педагогіка (сольний спів): Підручник. - К.: ЗАТ "Віпол", 2007. - 174 с.
2. Бокоч В. А. до проблеми методики навчання естрадного вокалу / В. А. Бокоч, Л. І. Кузьменко-Присяжна, Л. В. Остапенко // Молодий вчений. – № 8(48). – 2017. – С. 31–34.
3. Ван Чень. Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання / Ван Чень: національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2017. – 244 с.
4. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ: підручник / Василь Володимирович Вовкун. – К.: НаккіМ, 2015. – 356 с.
5. Гмиріна С. В. Постановка концертного номера як засіб фахової підготовки студента-вокаліста / С.В. Гмиріна // Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. - 2017. - № 2. - С. 136-140. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/maed_2017_2_26
6. Гнидь Б. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001) / Б. Гнидь. – К.: НМАУ, 2002. – 96с.
7. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва / Б. Гнидь. – К.: НМАУ, 1997. – 320с.
8. Голубєв П. Поради молодим педагогам-вокалістам / П. Голубєв. – К.: Муз. Україна, 1983. – 62с.
9. Євтушенко Д. Роздуми про голос / Д. Євтушенко. – К.: Муз. Україна, 1979. – 92с.
10. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки: Історія, теорія, практика / Д. Євтушенко, М. Михайлов-Сидоров. – К.: Мистецтво, 1963. – 340с.
11. Манько С. Б. Естрадна музика та мюзикл / С. Б. Манько // Культура та інформаційне суспільство XXI ст. : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18-19 квіт. 2013 р. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2013. — С. 176.
12. Манько С. Б. Жанрова модель мюзиклу / С. Б. Манько // Культура та інформаційне суспільство XXI ст. : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка та ін. — Харків, 2014. — С. 124-125.
13. Манько С. Б. Іноземний мюзикл: мовна проблема / С. Б. Манько // Мова в контексті культури і міжкультурної комунікації: матеріали VIII наук.-практ. конф. 25–26 квіт. 2012 р. — Луганськ : Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — 2012. — С. 41–42.

14. Манько С. Б. Історія розвитку мюзиклу в першоджерелах та публікаціях / С. Б. Манько // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2014. — №1. — С. 43–46.
15. Манько С. Б. Мюзикл і рок-опера в українському соціокультурному просторі / С. Б. Манько // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2012. — Вип 39. — С. 268–276.
16. Манько С. Б. Мюзикл та рок-опера в українській культурі ХХІ ст. / С. Б. Манько // X Культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва на тему: «Українська культура: виклики сьогодення» : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 31 травня – 1 червня 2012 р. / Нац. акад. кер. кад. культури і мистецтв ; за ред. С. М. Садовенко. — Київ, 2012. — С. 181–182.
17. Манько С. Б. Мюзикл та шоу-бізнес / С. Б. Манько // Молодь України в контексті міжкультурної комунікації : матеріали ІХ всеукр. студ. наук.-практ. конф. 5 квіт. 2012 р. / Дніпропетровський ун-т ім. Альфреда Нобеля. — Дніпропетровськ, 2012. — С. 100–101.
18. Манько С. Б. Національний колорит і культурні традиції у вітчизняному музичному театрі / С. Б. Манько // Культура народів Причорномор'я : матеріали ХХХІІІ науч. чтений на тему «Культура народів Причорномор'я с древних времен до наших дней» 17–18 октября / Таврич. нац. ун-т им. В. И. Вернадского. — Симферополь : Межвуз. центр «Крым», 2012. — № 239. — С. 54–55.
19. Манько С. Б. Розвиток україномовних мюзиклів та рок-опер / С. Б. Манько // Молодь: освіта, наука, духовність : матеріали ІХ всеукр. наук. конф. студ. і молодих вчених 4–5 квіт. 2012 р. — Київ : Ун-т «Україна», 2012. — Ч. 2. — С. 55–57.
20. Манько С. Б. Специфіка артистичної діяльності в процесі репрезентації на вітчизняній сцені мюзиклу та рок-опери / С. Б. Манько // Аркадія. — 2012. — № 3. (34) — С. 55–59.
21. Манько С. Б. Специфіка мюзиклу та підготовка естрадного співака / С. Б. Манько // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. 22–23 листоп. 2012 р. / Харків. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. — Харків, 2012. — С. 337–339.
22. Манько С. Б. Сучасний музичний театр та підготовка виконавських кадрів / С. Б. Манько // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. (Мистецтвознавство) / за ред. В. Я. Даниленка. — Харків, 2012. — №9. — С. 161–164.
23. Манько С. Б. Творчість С. Бедусєнка та сучасний музичний театр України / С. Б. Манько // Культура і сучасність. — 2012. — №2. — С. 140–144.
24. Мельник, М. М. Професійні якості режисера як фахівця сценічних мистецтв. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2012. № 2. С. 126-130.
25. Мельник, М. М. Сольний концерт - популярна форма сучасної естради. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2017. № 2 (Вип. 37). С. 153-159.

26. Олена Коляденко – режисер-постановник номера Марії Яремчук на «Євробаченні-2014». UA Перший. (2014). Вилучено з <https://tv.suspilne.media/news/channel/55069>
27. Откидач В. М. Складові творчості естрадного співака (частина перша) / В. М. Откидач // Вісник ХДАДМ «дизайн-освіта в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку та євроінтеграція». – № 4. – 2011. – С. 204–208.
28. Поплавський М.М. Менеджер шоу-бізнесу: підручник / Михайло Михайлович Поплавський. – К., 1999. – 560 с.
29. Рось З. П. Особливості роботи з розвитку вокально-виконавської техніки естрадно-джазових співаків: навчальний посібник з методичними рекомендаціями / Зоряна Петрівна Рось. – Івано-Франківськ : “СІМІК”, 2019. – с. 66.
30. Семененко І.В., Іваненко М.В., Павлюкова Г.В. Концертний виступ в контексті виконавської діяльності вокаліста. «Молодий вчений» • № 11 (51). - листопад, 2017 р. - Київський національний університет культури і мистецтв. - С. 652-655.
31. Фоломеєва Н. Значення використання сучасних методичних засобів у процесі фахової підготовки вчителя музичного мистецтва / Н. Фоломеєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2016. - № 4. - С. 370-380. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_4_52.
32. Фоломеєва Н. А. Значення кавер-версій в контексті виконавської інтерпретації сучасних вокальних творів у процесі фахової підготовки студентів у класі естрадного вокалу / Н. А. Фоломеєва // Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. - 2018. - Вип. 170. - С. 127-131. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_170_29
33. Фоломеєва Н. А. Фахова підготовка студентів до сценічно-виконавської діяльності в класі естрадного співу / Н. А. Фоломеєва // Професійна освіта: проблеми і перспективи. - 2017. - Вип. 13. - С. 93-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2017_13_19
34. Ханас, О. (2021). Від Пономарьова до Go_A: хто з виконавців представляв Україну на "Євробаченні". Фокус. Вилучено з <https://focus.ua/uk/lifestyle/482844-ot-ponomareva-do-go-a-kto-iz-ispolniteley-predstavlyal-ukrainu-na-evrovidenii>
35. Хлисту́н О. С. Режисура української пісенної естради: стратегії творчості / Олена Сергіївна Хлисту́н // Вісник КнукіМ. Серія: Мистецтвознавство. – 2015. – вип. 33. – С. 160–165.
36. Хочу, щоб всі люди прокинулися. Режисер Костянтин Томільченко розповів про номер GO_A і досвід участі в Євробаченні. NB art. (2021). Вилучено з <https://nv.ua/art/evrovidenie-2021-solistka-go-a-dala-shum-moshchnuyu-energetiku-postanovshchik-vystupleniya-tomilchenko-50161353.html>

Додаткова

37. Музична естрада: Словник // Укладач В. М. Откидач. – Х.: Видавець І. В. Якубенко, 2004. – 445с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет ресурси, відеозаписи і т.д.